

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री रामकुमार प्रसाद शाह
माननीय न्यायाधीश श्री गोपाल पराजुली
फैसला

०६९-RC-०१०८

मुद्दा:- कर्तव्य ज्यान ।

सेरबहादुर बोहोरा समेतको जाहेरीले नेपाल सरकार१ वादी

विरुद्ध

जिल्ला सल्यान, सिद्धेश्वरी गा.वि.स. वडा नं. ९ बस्ने सेती मुखिया भन्ने

सेतीराम बोहोरा.....१ प्रतिवादी

शुरु फैसला गर्ने :- मा.जि.न्या. श्री महम्मद जुनैद आजाद
सल्यान जिल्ला अदालत

पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने :- मा.न्या. श्री हरिबाबु भट्टराई
मा.न्या. श्री बुद्धिप्रसाद रेग्मी
पुनरावेदन अदालत तुलसीपुर

न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा १० बमोजिम यस अदालतको क्षेत्राधिकार भित्रको भई साधक जाँचका लागि दायर हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ ।

मिति २०६४।८।७ गते राती अन्दाजी १२ बजेको समयमा मेरो दाजु सेरबहादुर बोहोराको छोरा वर्ष १० को प्रकाश बोहोरा र वर्ष ८ को पुस्पराज बोहोरा समेत २ जना नाबालकलाई प्रतिवादी सेतीराम बोहोराले धारीलो हतियार (बन्चरो) प्रहार गरी सक्त घाइते तुल्याएकोमा प्रकाश बोहोराको घटनास्थलमै मृत्यु भएकोले कानून बमोजिम गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको बेलबहादुर बोहोराको जाहेरी दरखास्त ।

जिल्ला सल्यान सिद्धेश्वरी गा.वि.स. वडा नं. ९ कल्लेचौर गैरीकटेरी स्थित जाहेरवाला बेलबहादुर बोहोराको घर भित्र प्रकाश बोहोराको मृतक लाश रहेको र उक्त लाशको कपाल रगतले लतपत्तिएको बाया कान काटिएको, कानको २ इन्च तल बाँयागालाको आधा भाग सम्म ४ इन्च लम्बाई २ इन्च गहिराई र साढे २ इन्च चौडाई भएको घाउ भै रगत बगेको टाउकोबाट गिधी समेत निस्केको अवस्थामा प्रकाश बोहोराको मृतक लाश रहेको भन्ने समेत व्यहोराको घटनास्थल तथा लाश जाँच प्रकृती मुचुल्का ।

मिति २०६४।८।७ गते राती प्रतिवादी सेतीराम बोहोराले प्रकाश बोहोरा समेतलाई मार्न प्रयोग गरेको भनिएको फलामे बन्चरो थान १ सल्यान सिद्धेश्वरी गा.वि.स. वडा नं. ९ स्थित जाहेरवालाको घर नजिकै बारीको काल्नीमा फेला पारी बरामद भएको भन्ने समेत व्यहोराको बरामदी मुचुल्का ।

म घरायसी कामले दाङ्गतरफ गएको अवस्थामा मेरो जेठो दाजु सेतिराम बोहोराले मिति २०६४।८।७ गते राती घर भित्र सुतिरहेको मेरो अन्दाजी १० वर्षको छोरा प्रकाश बोहोरा र वर्ष ८ को पुष्पराज बोहोरा समेत २ भाइ छोरालाई बन्चरो प्रहार गरी घाईते तुल्याएकोमा प्रकाश बोहोराको घटनास्थलमा मृत्यु भएको र घाईते पुष्पराज बोहोराको नेपालगंज नरसिङहोममा उपचार भै रहेको हुँदा प्रतिवादीलाई कानून बमोजिम गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको शेरबहादुर बोहोराको जाहेरी दरखास्त ।

मेरो भाइ शेरबहादुर बोहोराले यहि २०६४ साल भाद्र महिनामा किस्ताबन्दीमा ना.३ ख. ३९७९ नं. को यात्रु बाहक बस खरीद गरी लिएको र सोको नाफा नोक्सानको मलाई कुनै हरहिसाब समेत नदेखाएको कारणबाट भाइले मात्र आफ्ना छोरालाई सम्पत्ती कमाउने भयो भनी मलाई रिस उठी रहेको थियो । यसको छोरालाई मारी दिएमा कसको लागी कमाउदो रहेछ भनी मिति २०६४।८।७ गते राती अन्दाजी ११.३० बजेको समयमा भाइबुहारी निर्मला बोहोरालाई चुरोट माग्ने बाहना गरी घरको भुई तलाको बैठक कोठामा बोलाए त्यसपछि मैले आफ्नो घरमा भएको बन्चरोले भित्र सुतिरहेको जाहेरवाला शेरबहादुर बोहोराको छोरा वर्ष १० को प्रकाश बोहोरालाई प्रहार गर्दा निजको तत्काल घटनास्थलमा मृत्यु भएको र पुष्पराज बोहोराको शरीरमा घाउचोट लागी घाईते भएको हो । मलाई गाउँघरमा सेतिमुखिया पनि भन्दछन् भन्ने समेत व्यहोराको सेति मुखिया भन्ने प्रतिवादी सेतिराम बोहोराले अनुसन्धान अधिकारी समक्ष गरेको बयान कागज ।

जाहेरवाला बेलबहादुर बोहोरा, प्रतिवादी सेतिराम बोहोरा मेरो श्रीमान शेरबहादुर बोहोरा समेत ५ भाइ सगोलमा एउटै घरमा बस्ने गरेका छौं । म माहिलो भाइ शेरबहादुर बोहोराको श्रीमती हुँ । घरमा अन्य झै-झगडा केही पनि भएको थिएन । मेरो श्रीमान शेरबहादुर बोहोरा

र जाहेरवाला बेलबहादुर बोहोरा समेत आफ्नै कामले दाङ-तुलसीपुर तर्फ गएको अवस्थामा घरमा भएका मेरा जेठाजु सेति मुखिया भन्ने सेतिराम बोहोराले म र मेरो छोराहरू वर्ष १० को प्रकाश बोहोरा र वर्ष ८ को पुष्पराज बोहोरा समेत सुती रहेको कोठामा मिति २०६४।८।७ गते राती आई मलाई चुरोट माग्ने बाहनाले घरको भुईँ तलामा बोलाई मेरो छोरा प्रकाश बोहोरालाई मार्ने मनसायले बन्चरो प्रहार गरी घाईते तुल्याएकोमा प्रकाश बोहोराको सोही चोटको कारणबाट घटनास्थलमै मृत्यु भएको र पुष्पराज बोहोराको नेपालगंज नरसिंह होममा लगी उपचार भै रहेको छ । निजको अवस्था ठिकै छ भन्ने समेत व्यहोराको निर्मला बोहोराको घटना विवरण कागज ।

मिति २०६४।८।७ गते राती अन्दाजी १२.१५ बजेको समयमा छिमेकी शेरबहादुर बोहोराको श्रीमती निर्मला बोहोरा मेरो घरमा आई मेरो दुवै छोरालाई सेति मुखियाले माथो भनी रोई कराई गरेकोले तत्काल घटनास्थलमा जाँदा पुष्पराज बोहोरालाई घाईते र प्रकाश बोहोरालाई मृत अवस्थामा देखी घाईतेलाई उपचारका लागि नजिकैको ढोरचौरस्थित औषधी पसलमा लैजादै गर्दा बाटोमा निज प्रतिवादी सेतिराम बोहोरालाई फेला पारी नियन्त्रणमा लिई राखेको हुँ । भोलिपल्ट बिहान घाईते पुष्पराज बोहोरालाई नेपालगंजतर्फ उपचारको लागि लगि गएका हुन् । निजको उपचार भै सकेपछि सन्चो भै घरमा ल्याएका छन् । हाल घाईतेको अवस्था राम्रै छ । निज प्रकाश बोहोरालाई सेतिराम बोहोराले कर्तव्य गरी मारेको हो । मारु पर्ने कारण थाहा छैन भन्ने समेत व्यहोराको अम्मरबहादुर कुँवरको कागज ।

मिति २०६४।८।७ गते राती मेरो दाजु प्रकाश बोहोरा र म समेत मेरी आमा निर्मला बोहोरासँग आफ्नै घरको कोठामा सुतिरहेको अवस्थामा मेरो जेठो बुवा सेतिराम बोहोराले चुरोट मागेको सुनेको हुँ । त्यसपछि आमा ले चुरोट लगी घरको भुईँतलामा गएपछि जेठा बुवा सेतिराम बोहोराले बन्चरोले मेरा दाजु प्रकाश बोहोरालाई प्रहार गरी सकेपछि मलाई प्रहार गर्दा म भागी गई रहेको अवस्थामा छेक्न खोज्दा मेरो दाहिने हातको नाडीमा र बायाँ गालामा बन्चरोको घाउ भई घाईते भएको हुँ । त्यसपछि नेपालगंज गइ उपचार गरी फर्की आएको हुँ । हाल मेरो अवस्था ठिकै छ । मेरो दाजुलाई कर्तव्य गरी मार्ने र मलाई घाईते तुल्याउने निज जेठा बुवा सेतिराम बोहोरा नै हुन किन बन्चरो प्रहार गरेका हुन् थाहा छैन भन्ने समेत व्यहोराको पुष्पराज बोहोराको कागज ।

मिति २०६४।८।७ गते राती मेरो बुवा शेरबहादुर बोहोरा र काका बेलबहादुर बोहोरा घरमा नभई दाङ तुलसीपुर गएको अवस्थामा मेरी आमा निर्मला बोहोरा भाइ प्रकाश बोहोरा र पुष्पराज बोहोरा घरको माथिल्लो तलामा र म अर्कै कोठामा सुति निदाएको अवस्थामा मेरो जेठो बुवा सेतिराम बोहोराले मेरी आमा निर्मला बोहोरालाई चुरोट माग्ने

बाहानामा घरको भुई तलामा बोलाई मध्यरातीको समयमा बन्चरो प्रहार गरी मेरो भाइ वर्ष १० को प्रकाश बोहोरालाई घटनास्थलमा नै मारेका हुन् र भाइ पुष्पराज बोहोरालाई घाइते तुल्याएकोमा म समेतले भाइ पुष्पराज बोहोरालाई उपचारको लागी नेपालगंज नर्सिङ होममा लगी उपचार गराई घरमा ल्याई आएका छौं मार्नुपर्ने कारण मलाई थाहा छैन कर्तव्य गरी मार्ने निज जेठा बुवा सेतिराम बोहोरा नै हुन् भन्ने व्यहोराको नन्दकली बोहोराको घटना विवरण कागज ।

मिति २०६४।८।७ गते म दाङ तुलसीपुर थिए । उक्त दिनको राती प्रतिवादी सेतिराम बोहोराले शेरबहादुर बोहोराको छोरा प्रकाश बोहोरालाई बन्चरो हानी मारी सक्थो र पुष्पराज बोहोरा घाइते छ भन्ने सुनी मृतकको बाबु समेतलाई एम्बुलेन्समा सल्यान श्रीनगरसम्म ल्याई आउदा घाइतेलाई भेटाइ त्यहाबाट नै सोही एम्बुलेन्समा नेपालगंज नर्सिङहोममा लगी मिति २०६४।८।८ गतेबाट औषधी उपचार गराई जिल्ला प्रहरी कार्यालय बाँकेबाट घाउजाँच केश फाराम समेत भराई घरमा ल्याई आएको हो । हाल घाइतेको अवस्था राम्रै छ घाउचोटमा टाका लागेका छन् । निज प्रतिवादी चुरोट माग्ने बाहाना गरी सँगै सुतिरहेकी मृतककी आमालाई कोठाबाहिर बोलाई प्रकाश बोहोरालाई बन्चरो प्रहार गरी मारेको र पुष्पराज बोहोरालाई घाइते गराएको हो । निज प्रकाश बोहोरालाई प्रतिवादी सेतीराम बोहोराले मार्नु पर्ने कारण थाहा छैन भन्ने समेत व्यहोराको नरबहादुर रेउलेको कागज ।

मिति २०६४।८।७ गते राती म समेतका सम्पूर्ण घरपरिवार आफ्नै घर कोठामा सुति निदाएका थियौं । एक्कासी मेरो माईलो बुवा शेरबहादुर बोहोराको छोरा रोई कराई गरेको आवाज सुनी घटनास्थलमा आउँदा भाइ पुष्पराज बोहोरालाई घाइते र प्रकाश बोहोरालाई टाउकोमा चोट भै मृत अवस्थामा देखेको हुँ । मेरो बुवा सेतिराम बोहोराले नै कर्तव्य गरेको कुरा माहिली आमा निर्मला बोहोराबाट सुनेको हुँ । त्यसपछि अम्मरबहादुर कुँवर, दिदी नन्दकली बोहोरा र म समेतले घाइतेलाई उपचारको लागी ढोराचौर स्थित मेडिकलमा लग्दालगदै बाटोमा मेरो बुवालाई देखी अम्मरबहादुर कुँवरले समाती मेडिकलमा लगी बाँधेर राखेका हुन् । मिति २०६४।८।८ गतेका दिन घाइते भाइलाई सल्यान अस्पतालमा ल्याउदा नेपालगंज नर्सिङहोममा लैजान सिफारिस गरे बमोजिम लगी उपचार गराई मिति २०६४।८।१४ गते डिस्चार्ज भई घरमा ल्याएका हो । निज बुवा सेतिराम बोहोराले कुन कारणबाट कर्तव्य गर्नु भएको हो मलाई थाहा छैन । निज भाइ प्रकाश बोहोरालाई कर्तव्य गरी मार्ने र पुष्पराज बोहोरालाई घाइते बनाई ज्यान मार्ने उद्योग गर्ने व्यक्ति मेरो आफ्नै बुवा सेतिराम बोहोरा नै हुन् भनी रामबहादुर बोहोराले गरिदिएको घटना विवरण कागज ।

मिति २०६४।८।८ गते बिहान गाउँघरमा हल्ला भएको सुनी घटनास्थलमा जाँदा प्रकाश बोहोरालाई मृत अवस्थामा देखेको हुँ । पुष्पराजलाई उपचारार्थ नेपालगंज तर्फ लगी गएको भन्ने सुनी थाहा पाएको हुँ । घटनाको बारेमा बुझ्दा सल्यान सिद्धेश्वरी गा.वि.स. वडा नं. ९ बस्ने सेतिराम बोहोराले नै आफ्नै भाइ शेरबहादुर बोहोराको छोरा वर्ष १० को प्रकाश बोहोरा र वर्ष ८ को पुष्पराज बोहोरालाई धारीलो बन्चरो प्रहार गरी मिति २०६४।८।७ गते राती घाइते गराएकोमा प्रकाश बोहोराको तत्कालै मृत्यु भएको र पुष्पराज बोहोरा घाइते भएको भन्ने सुनी थाहा पाएको हुँदा के कारणबाट उक्त अपराध गरेका हुन् भन्ने थाहा छैन । हाल हिरासतमा भएका सेतीराम बोहोराले नै प्रकाश बोहोरालाई कर्तव्य गरी मारेका र पुष्पराज बोहोरालाई घाइते तुल्याएका हुन् भन्ने समेत व्यहोराको दुर्गाबहादुर बोहोरा र हुमलाल सुनार समेतको घटना विवरण कागज ।

जाहेरवाला बेलबहादुर बोहोरा मेरो श्रीमान भएकोले मृतक प्रकाश बोहोरा र पुष्पराज बोहोरासँग भतिजा नाता पर्दछ । जाहेरवाला समेत एकै परिवारका ५ भाइको २१ जनाको घर परिवार संगोलमै बसे तापनि साहीला भाइ लिलबहादुर बोहोरा भारत र कान्छो भाइ सुरेश बोहोरा मलेसियामा गएका छन् । जाहेरवाला बेलबहादुर र जेठाजु शेरबहादुर पनि दाङ तुलसीपुर गएको अवस्थामा मिति २०६४।८।७ गते हाम्रो घरमा प्रतिवादी जेठा जेठाजु सेतिराम मुखिया सहितका हामी घर परिवारहरू सुती निदाएको अवस्थामा रातीको समयमा भतिजा पुष्पराज बोहोराले रोई कराई गरेको सुनी म समेत उठी हेर्दा पुष्पराज बोहोरालाई घाइते र प्रकाश बोहोरालाई मृत अवस्थामा देखेकी हुँ । निज प्रतिवादीले नै चुरोट माग्ने बाहाना गरी मृतकको आमा निर्मला बोहोरालाई घरको भुइतलामा बोलाई भतिजा प्रकाश बोहोरालाई कर्तव्य गरी मारेको र पुष्पराज बोहोरालाई घाइते तुल्याएका हुन भन्ने कुरा निर्मला बोहोराबाटै सुनी थाहा पाएको हुँदा कर्तव्य गरी माने निज सेतीराम बोहोरा हुन् भन्ने समेत व्यहोराको खिमा बोहोराको घटना विवरण कागज ।

मिति २०६४।८।७ गते म गोरु गोठमा सुतेकी थिए । मिति २०६४।८।८ गते बिहान घरमा आउदा भतिजा पुष्पराज बोहोरालाई उपचारको लागी नेपालगंजतर्फ लगी सकेकोले मृतक प्रकाश बोहोरालाई घरभित्र मृत अवस्थामा देखेकी हुँ । बसको हरहिसाब नदेखाएको पूर्व रिसईविबाटै मनैमनमा पाप सोचि रिस उठेको कारणबाटै निज जेठाजु सेतिराम बोहोराले नै प्रकाश बोहोरालाई कर्तव्य गरी मारेका र पुष्पराज बोहोरालाई बन्चरोले हानी घाइते तुल्याएको हुन् भन्ने समेत व्यहोराको पटाउकी बोहोराको घटना विवरण कागज ।

प्रतिवादी सेती मुखिया भन्ने सेतिराम बोहोरा मेरो श्रीमान हुन् र शेरबहादुर बोहोरा मेरो देवर हुन् । घरमा अन्य झै-झगडा केही पनि भएको थिएन । मिति २०६४।८।७ गते राती

म निन्द्राबाट ब्युझी उठी बैठक कोठामा बसी आगो तापी चुरोट सल्काई रहेको अवस्थामा मेरो श्रीमान सेतिराम बोहोरा मसँग आई चुरोट मागी खादै बहिनी निर्मलाको कोठामा गएका हुन् । एकैछिन पछि बहिनी निर्मलाले हातमा चुरोट ल्याई आगोमा सल्काउँदै गर्दाको अवस्थामा जेठाजुले त चुरोट खादै हुनहुँदो रहेछ । मलाई किन उठाउनु भएको भनी भनेकी थिईन् । त्यसपछि निज बहिनीले ल्याएको चुरोट सल्काई हामी दिदी बहिनीले चुरोट खादै कुरा गर्दै रहेको अवस्थामा मेरो श्रीमान सेतिराम बोहोरा घरको माथिल्लो तलाको कोठामा गई सुति निदाई रहेका भतिजा वर्ष १० को प्रकाश बोहोरा र वर्ष ८ को पुष्पराज बोहोरालाई बन्चरोले हानी घाईते तुल्याएपछि प्रकाश बोहोराको तत्कालै मृत्यु भइसकेको र पुष्पराज बोहोरा घाईते भई रुदै कराउँदै हामीकहाँ आमा भन्दै आएका थिए । निज पुष्पराज बोहोरालाई निजको आमा निर्मला बोहोराले समाति मेरो काखमा छाडी मेरो छोरालाई सेति मुखियाले मायौं भन्दै रुदै कराउँदै हल्ला हुँदा निज श्रीमान घरबाट भागी गएका हुन् । निज भागी जाँदा एउटालाई खतम पारे र अर्को चाही भागेर बाच्यो पनि भनेको सुनेकी हुँ । निज घाईते पुष्पराज बोहोरालाई मेरो छोरा रामबहादुर बोहोरा समेतले उपचारका लागि लगि गएका हुन् । घटना घटाउनु पर्ने कारण थाहा छैन निज प्रकाश बोहोरालाई कर्तव्य गरी मार्ने र पुष्पराज बोहोरालाई घाईते पार्ने मेरो श्रीमान सेतिराम बोहोरा नै हुन् भन्ने समेत व्यहोराको श्रीमती कलौटी बोहोराको कागज ।

मिति २०६४।८।७ गते राती म आफ्नै कोठामा सुतिरहेको थिएँ। प्रहरीहरू घटनास्थलतर्फ जाँदै गरेको थाहा पाई म पनि प्रहरीसँगै घटनास्थलमा गएकोमा प्रतिवादी सेतिराम बोहोराले आफ्नै भाइ शेरबहादुर बोहोराको छोरा प्रकाश बोहोरा र पुष्पराज बोहोरालाई बन्चरोले हानी घाईते तुल्याएकोमा प्रकाश बोहोराको घटनास्थलमै मृत्यु भएको र पुष्पराज बोहोरा घाईते भएको कुरा सुनी थाहा पाएको हुँ । प्रकाश बोहोराको लाश घरमा देखेको हुँ । पुष्पराज बोहोरालाई उपचारको लागी लगी सकेका रहेछन् । हिरासतमा रहेका प्रतिवादी सेतिराम बोहोरासँग गाउँले दाइ नाता पर्दछ । निज सेतिराम बोहोराले नै प्रकाश बोहोरालाई कर्तव्य गरी मारी पुष्पराज बोहोरालाई घाईते गराएका हुन् भन्ने समेत व्यहोराको जित बहादुर बोहोराको घटना विवरण कागज ।

मिति २०६४।८।७ गते मेरो बुवा शेरबहादुर बोहोरा काम विशेषले तुलसीपुर जानु भएको थियो । उक्त दिनको रातको समयमा म समेत हामी ३ जना बहिनी आफ्नै घर कोठामा सुति रहेको थियौं । रातीको समयमा एक्कासी भाइ पुष्पराज बोहोरा रोई कराई गरेको सुनी निद्राबाट ब्युझी उठी आउदा भाइ प्रकाश बोहोरालाई निज सुतिरहेको कोठामा मृत अवस्थामा देखेको हुँ । घाईते भाइलाई दिदी नन्दकली बोहोरा समेतले उपचारको लागी

नेपालगंजतर्फ लगी गएका हुन् । निज जेठा बुवा सेतिराम बोहोराले नै भाइ प्रकाश बोहोरालाई कर्तव्य गरी मारेको र भाइ पुष्पराज बोहोरालाई घाईते तुल्याएका हुन् भन्ने समेत व्यहोराको हिरा बोहोरा र सुशिला बोहोरा समेतको घटना विवरण कागज ।

Probable cause of Death chop wounds to Head (Head injured) उल्लेख भएको मृतक प्रकाश बोहोराको मिति २०६४।८।८ गतेको पोष्टमार्टम रिपोर्ट मिसिल सामेल रहेछ ।

प्रस्तुत मुद्दामा किटानी जाहेरी दरखास्त, लाशजाँच प्रकृति मुचुल्का, शवपरीक्षण प्रतिवेदन, बरामदीत मुचुल्का, प्रतिवादीले अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष गरेको बयान, संलग्न प्रमाणबाट चुरोट खाने बाहनामा निर्मला बोहोरालाई बाहिर बोलाई प्रकाश बोहोरा र पुष्पराज बोहोरा दुई भाइलाई मार्ने मनसायले धारीलो बन्चरोले प्रहार गरी सोही चोटबाट प्रकाश बोहोराको तत्कालै मृत्यु भएको हुँदा प्रतिवादी सेतिराम बोहोराले मुलुकी ऐन ज्यान सम्बन्धी महलको १ नं. विपरीत कसूर गरेको हुँदा निजलाई सोही महलको १३(१) नं. बमोजिम सजाय हुन माग दावी लिएको भन्ने अभियोग पत्र ।

म गएको सालदेखि कहिले राम्रो त कहिले बेहोस हुन्थे । २०६४।८।६ गतेको दिनमा श्रीमतीलाई पुजारीलाई ल्याउन भनी पठाएको थिए । पुजारी आउनु भएन श्रीमती मात्र घरमा आइन् । त्यसको भोलिपल्ट २०६४।८।७ गते रातको अन्दाजी १२ बजेको समयमा बसको विषयलाई लिएर मेरो मनमा खिन्नता आएको थियो । म सुत्ने गरेको कोठाको पलङ मुनि राखेको धारिलो बन्चरोले भाइको कोठामा सुतिरहेका तीन आमा छोरा मध्ये प्रकाश बोहोरालाई बन्चरोले प्रहार गर्दा घटनास्थलमा मृत्यु भयो र अर्को छोरा पुष्पराज बोहोराको बङ्गारामा चोट लागेको थियो । प्रहरीहरूले मलाई पक्राउ गरी सितलपाटी चौकीमा ल्याएका हुन् । भाइहरूले बस तथा जग्गा जमिनमा ठग्ने काम गर्छन् की भन्ने शंकाले मैले नै बन्चरोले प्रकाश बोहोरा तथा पुष्पराज बोहोरालाई हान्ने काम गर्दा प्रकाश बोहोराको मृत्यु भएको र पुष्पराज बोहोरा घाईते भएका हुन् । मनमा भएको शंकाको कारणले मेरो घरको कोठाबाट ल्याएको बन्चरोले हान्दा प्रकाश बोहोराको मृत्यु भएको तथा पुष्पराज बोहोरा घाईते भएकाले कानून बमोजिम हुने सजाय भोग्न मन्जुर छु भन्ने प्रतिवादी सेतिराम बोहोराले सल्यान जिल्ला अदालतमा गरेको बयान ।

यसमा प्रतिवादी सेतिराम बोहोराले नै मृतक नाबालक प्रकाश बोहोरालाई बन्चरो प्रहार गरी मारेका हुन् भन्ने समेतको किटानी जाहेरी, प्रतिवादीको साबिती कथन मौकामा बुझिएका मानिसले पुष्ट्याई गरेका मिसिल संलग्न कागजातहरूको आधार प्रमाणबाट यो प्रतिवादीले नै प्रकाश बोहोरालाई बन्चरो प्रहार गरी मारेकोमा कुनै विवाद देखिएको छैन । पोष्टमार्टम रिपोर्ट, अदालत समक्षको प्रतिवादीको बयानबाट पनि यीनै प्रतिवादीको संबद्धता रहेको देखिने

हुनाले पछि बुझ्दै जादा ठहरे बमोजिम हुने नै हुँदा प्रतिवादी सेति मुखिया भन्ने सेतिराम बोहोरालाई अ.बं. ११८(२) तथा अ.बं. १२४(ग) नं. बमोजिम पुर्पक्षको निमित्त थुनामा राखे गरी यो आदेश पर्चा गरी दिएको छ । कानून बमोजिमको थुनुवा पूर्जि सहित कारागार कार्यालय सल्यानमा पठाई दिनु भन्ने सल्यान जिल्ला अदालतको मिति २०६४।८।२१ गतेको आदेश ।

प्रतिवादीले साक्षी प्रमाण कुनै उल्लेख नगरेको हुँदा वादी पक्षको अभियोग पत्रको प्रमाण खण्डमा उल्लेख गरेका जाहेरवाला तथा देखी जान्ने निर्मला बोहोरा समेतका मानिसलाई बुझ्नु पर्ने देखिँदा उक्त मानिसहरूलाई जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय सल्यान मार्फत यस अदालतमा उपस्थित गराई दिनु भनी जिल्ला प्रहरी कार्यालय सल्यानमा लेखी पठाई आएपछि बुझि नियमानुसार गरी पेश गर्नु भन्ने सल्यान जिल्ला अदालतको मिति २०६४।१०।८ गतेको आदेश ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा दिएको जाहेरी व्यहोरा र सहीछाप आफ्नै हो भनी जाहेरवाला बेलबहादुर बोहोरा, र शेरबहादुर बोहोराले अदालतमा उपस्थित भई जाहेरी व्यहोरालाई समर्थन गरी गरेको बकपत्र मिसिल सामेल रहे छ । त्यसै गरी मौकामा बुझिएका नन्दकली बोहोरा, कलौटी बोहोरा, पुष्पराज बोहोरा, रामबहादुर बोहोरा र खिमा बोहोराले प्रकाश बोहोराको मृत्यु सेतीराम बोहोराले प्रहार गरेको बन्चरोबाट भएको हो र निज सेतीराम बोहोराको बन्चरो प्रहारबाट पुष्पराज बोहोरा घाइते भएका हुन् भनी गरेको पृथक पृथक बकपत्र मिसिल सामेल रहेको छ ।

यसमा प्रतिवादी स्वयंले सम्पत्ती जग्गा जमिन र बसको आम्दानीमा ठगलानकी भन्ने शंका मनमा उत्पन्न भै बन्चराले प्रहार गर्दा भतिजा प्रकाश बोहोराको मृत्यु भएको भनी साबिती नै रहि बयान गरेको हुँदा संलग्न प्रमाणहरूका आधारमा मृतक प्रकाश बोहोराको मृत्यु यिनै प्रतिवादी सेती मुखिया भन्ने सेतीराम बोहोराको बन्चरो प्रहारको कर्तव्यबाटै भएको यकिन हुन आएकोले यी प्रतिवादीलाई अभियोग मागदावी अनुसार मुलुकी ऐन ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) बमोजिम सर्वश्व सहित जन्म कैद हुने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको सल्यान जिल्ला अदालतको मिति २०६५।३।९ को फैसला ।

मेरो शरिर गएको सालदेखि राम्रो थिएन । म बिरामी भएको थिए । कहिले काँही बेहोस हुने र कहिलेकाही ठीक हुने गर्दथ्यो । देवी देवताको कारणले होकी ? भन्ने जस्तो लागि श्रीमतीलाई पुजारी ल्याउन भनी पठाएको थिए । तर पुजारी आउनु भएन । मिति २०६४।८।७ गते राती १२ बजेको समयमा सम्पत्ती सम्बन्धी विषयको कारण मनमा खिन्नता आई उक्त घटना घटेको हो भनी अदालतमा बयान गरेको थिए । प्रकाश बोहोरा र

मेरो बीचमा ज्यान लिने सम्मको कुनै रिसईबी थिएन । ज्यान लिनका लागि पूर्व मनसाय तयारी, योजना केही थिएन । निज मृतकको बाबुको क्रियाकलाप र व्यवहारले मानवीय समवेदना गुम्न गई घटना घट्न गएको हो। मिसिल संलग्न प्रमाण, घटना घट्टाको अवस्था, परिस्थिति र कारण समेतको मूल्याङ्कन नगरी सर्वश्व सहित जन्म कैद हुने ठहर्‍याएको सल्यान जिल्ला अदालतको फैसला बदर गरी अभियोग दावीबाट फुर्सद दिलाई पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी सेतिराम बोहोराले पुनरावेदन अदालत तुलसीपुरमा दायर गरेको पुनरावेदन पत्र ।

यसमा प्रतिवादीले अदालतमा उपस्थित भई कसूर अपराधमा साबित रही गरेको बयान मिसिल संलग्न प्रमाणहरूबाट पुष्टी हुन आएको देखिँदा सल्यान जिल्ला अदालतबाट प्रतिवादीलाई अभियोग माग दावी बमोजिम मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं. बमोजिम सर्वश्व सहित जन्म कैद हुने ठहर्‍याएको फैसला न्याय र कानून सम्मत देखिएकोले सदर हुने ठहर्छ । प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकीर पुग्न सक्दैन भन्ने व्यहोराको पुनरावेदन अदालत तुलसीपुरको मिति २०६६।१।२० को फैसला ।

पुनरावेदन अदालत तुलसीपुरको मिति २०७०।१।३१ च.नं. ३४१२ को पत्रसाथ सक्कल मिसिल साधक जाँचका लागि यस अदालतमा प्राप्त हुन आएको प्रस्तुत मुद्दा साधक दायरीमा दर्ता भएको रहेछ ।

वादी नेपाल सरकार र प्रतिवादी सेती मुखिया भन्ने सेतीराम बोहोरा भएको कर्तव्य ज्यान मुद्दामा पुनरावेदन अदालत तुलसीपुरबाट जारी भएको प्रतिवादी सेती मुखिया भन्ने सेतीराम बोहोराको नामको पुनरावेदन म्याद तामेल भएको मिति २०६६।५।४ देखि ऐन कानूनका म्यादभित्र निजको पुनरावेदन परेको नदेखिएको भन्ने व्यहोराको पुनरावेदन दर्ता शाखाको जवाफ सहितको पत्र मिसिल सामेल रहेछ ।

नियम बमोजिम दैनिक मुद्दा पेशी सुचीमा चढी इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी सेतीराम बोहोराले मिति २०६४।८।७ गते रातको समयमा सुतिरहेको अवस्थामा प्रकाश बोहोरा र पुष्पराज बोहोरालाई मार्ने मनसायले बन्चरो प्रहार गरेको र सोही चोट प्रहारबाट प्रकाश बोहोराको तत्कालै मृत्यु भएको हुँदा प्रतिवादी सेतीराम बोहोरालाई मुलुकी ऐन, २०२० को ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं. बमोजिम सजाय गरी पाउँ भन्ने अभियोग माग दावी रहेकोमा सल्यान जिल्ला अदालतबाट अभियोग माग दावी बमोजिम प्रतिवादीलाई सर्वश्व सहित जन्म कैद हुने ठहरी भएको फैसला उपर प्रतिवादी सेतीराम बोहोराको पुनरावेदन परेकोमा पुनरावेदन अदालत तुलसीपुरबाट सल्यान जिल्ला अदालतको

फैसला सदर हुने ठहर्न्याइ भएको फैसला यस अदालतमा साधक जाँचको लागि पेश हुन आएको रहेछ ।

प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादी सेतीराम बोहोराले प्रकाश बोहोरालाई बन्चरो प्रहार गरी कर्तव्य गरी ज्यान मारेको ठहर गरी निज प्रतिवादीलाई मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं. बमोजिम सर्वश्व सहित जन्म कैद हुने ठहर्न्याएको सल्यान जिल्ला अदालतको फैसला सदर हुने ठहर गरेको पुनरावेदन अदालत तुलसीपुरको फैसला मिले नमिलेको के रहेछ सोही विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो ।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा, प्रतिवादी सेतीराम बोहोराले आफ्नै घरमा सुतिरहेको अवस्थामा मिति २०६४।८।७ गते रातको करीब ११:३० बजेको समयमा सँगै सुतिरहेको पीडितकी आमालाई चूरोट मार्ने बाहाना गरी घरको भुइ तलामा बोलाई बर्ष १० को प्रकाश बोहोरा र बर्ष ८ को पुष्पराज बोहोरालाई एकलै पारी सुतिरहेको अवस्थामा मार्ने मनसायले बन्चरो प्रहार गरेकोमा सोही बन्चरो प्रहारको चोट पीरबाट प्रकाश बोहोराको घटनास्थलमा मृत्यु भएको हुँदा निज प्रतिवादीलाई मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धी महलको १ नं. बमोजिमको कसूरमा सोही महलको १३(१) नं. बमोजिम सजाय गरी पाउँ भन्ने अभियोग माग दावी रहेको प्रस्तुत विवादमा प्रतिवादी सेतिराम बोहोरा उपर जाहेरवाला बेलबहादुर बोहोरा र सेरबहादुर बोहोराको किटानी जाहेरी परेको देखिन्छ ।

मिति २०६४।८।७ गते म जाहेरवालाको माइलो दाजु शेरबहादुर बोहोरा घरमा नभएको अवस्थामा भाउजु र दुई छोरा बर्ष १० को प्रकाश बोहोरा र बर्ष ८ को पुष्पराज बोहोरालाई साथमा लिई सुती रहेको अवस्थामा मध्ये राततिर जेठो दाजु प्रतिवादी सेतीराम बोहोराले माइली भाउजुसँग चुरोट मागी घरको भूई तल्लामा बोलाई निज सेतीराम बोहोरा बालक छोराहरु सुतेको कोठामा गई सुतिरहेकै अवस्थामा बन्चरो प्रहार गरी प्रकाश बोहोरालाई घटनास्थलमै कर्तव्य गरी मारेको र पुष्पराज बोहोरा घाइते अवस्थामा रहेको हुँदा उपचारको लागि नेपालगन्ज मेडिकल कलेजमा लगि उपचार गराई रहेका छौं । अभियुक्त सेतीराम बोहोरालाई खोजतलास गरी मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धी महल बमोजिम हदैसम्म सजाय गरी पाउँ भनी बेलबहादुर बोहोराले मिति २०६४।८।८ मा पहिलो जाहेरी र मिति २०६४।८।१३ मा सेरबहादुर बोहोराले एकै व्यहोरा मिलानको दोस्रो जाहेरी दिएको देखिन्छ ।

प्रतिवादी सेतीराम बोहोराको घरकोठाको खाटमा बर्ष १० को प्रकाश बोहोराको मृत लाश शिरकले आधा ढाकिएको अवस्थामा रहेको र कपाल रगतले लतपतिएको एवं कानको १ इन्च तल बायाँ गालाको आधा भाग सम्म ४ इन्च लम्बाई, २ इन्च गहिराई र २^१/_२ इन्च

चौडाई भएको रगत सहितको काटिएको घाउँ भएको भन्ने समेत व्यहोराको मिति २०६४।८।८ गतेको घटनास्थल एवम लास जाँच मुचुल्का र Probable cause of Death chop wounds to Head (Head injured) उल्लेख भएको मृतक प्रकाश बोहोराको मिति २०६४।८।८ गतेको पोष्टमार्टम रिपोर्ट मिसिल सामेल रहेको छ ।

जाहेरवाला बेलबहादुर बोहोरा र मृतकको बाबु शेरबहादुर बोहोरा मेरो एकासँगोलका भाइनाताका हुन् । म समेत हामी ५ भाइका २१ जना सदस्यहरु सगोलमा बस्दै आएका छौं । म घरको जेठा भाइ भएपनि घर व्यवहार सबै माइलो भाइ शेरबहादुर बोहोराले नै सम्हाल्दै आएका थिए । यस्तैमा २०६४ साल भाद्र महिनामा किस्ताबन्दीमा यात्रुवाहक बस खरिद गरी चलाउँदै आएका थियौं । बसको आम्दानी खर्चका बारेमा मलाई कुनै जानकारी दिने नगरेकोले भाइले सम्पूर्ण सम्पत्ति आफ्ना छोराहरुलाई मात्र बनाउने भयो भनी चिन्ता लागेकोले निजका छोराहरुलाई मारी दियो भने कसका लागि सम्पत्ति लुकाउदो रहेछ भनी निज शेरबहादुर र अर्को भाइ बेलबहादुर समेत घरमा नभएको समय पारी मिति २०६४।८।७ गतेको राती पूर्व योजना बमोजिम भाइ बुहारी र निजका छोराहरु सुतीरहेको कोठामा गई ढोका ढकढक गरी निन्द्राबाट ब्यूझाई चूरोट माग्ने निहुमा निज बुहारीलाई भुईतल्लामा बोलाई म सुत्ने खाटको मुनी लुकाई राखेको बन्चरो लिई माथिल्लो तलाको भाइका छोराहरु सुतेको कोठामा गई प्रकाश बोहोरालाई मर्ने गरी २/३ पटक बन्चरो प्रहार गरेको थिए । पुष्पराज बोहोरालाई बन्चरो प्रहार गर्दा राम्रोसँग नलागेकोले रुदै कराउँदै कोठाबाट बाहिर निस्की आउँदा निजको आमा लगायत घरका अन्य सदस्यले थाहा पाएपछि त्यहाँदेखि भागेको हुँ । बरामद भई आएको बन्चरो देखे हेरे प्रकाश बोहोरालाई मार्न प्रयोग गरेको बन्चरो यही हो । अन्य पूर्व रिसईवी केही पनि थिएन । सम्पत्ति आफ्नो हातमा कसरी पार्ने भन्ने एकतर्फी सोचाइको कारणले रिस उठी रहेकोले आफ्नै भाइको छोरा प्रकाश बोहोरालाई बन्चरोले हानी मारेको हुँ । अन्य कसैको संलग्नता छैन भनी घटना वारदातको मालाकार रुपमा वर्णन गरी प्रतिवादीले अनुसन्धान अधिकारी समक्ष बयान गरेको देखिन्छ ।

प्रतिवादी सेतीराम बोहोराले अदालतमा उपस्थित भई बयान गर्दा मौकामा अनुसन्धान अधिकारी समक्ष गरेको बयान व्यहोरा बमोजिम सम्पत्ती सम्बन्धी विषयलाई लिएर मनमा खिन्नता आएकोले आफु सुत्ने कोठाको पलङ मुनी लुकाई राखेको बन्चरो प्रयोग गरी भाइको परिवार सुत्ने कोठामा सुती रहेका आफ्नै भाइका छोरा प्रकाश बोहोरालाई बन्चरो प्रहार गर्दा निजको घटनास्थलमा मृत्यु भएको र पुष्पराज बोहोरालाई चोट लागेको हो । मैले प्रहार गरेको बन्चरोको कारणले प्रकाश बोहोराको मृत्यु हुन गएको तथा पुष्पराज बोहोरा घाइते

भएको हुँदा कानून बमोजिम सजाय भोग्न मन्जुर छु भनी वारदातमा प्रयोग भएको हतियार बन्चरो समेत सनाखत गरी कसूर अपराधमा साबित रही बयान गरेको देखिन्छ ।

मौकामा जाहेरी दिने जाहेरवाला बेलबहादुर बोहोरा र अर्का जाहेरवाला शेरबहादुर बोहोराले अदालतमा उपस्थित भई प्रतिवादी सेतीराम बोहोरा उपर दिएको जाहेरी ब्यहोरालाई समर्थन गरी बकपत्र गरेको पाइन्छ । प्रतिवादी सेतीराम बोहोराले सुतिरहेको अवस्थामा बन्चरो प्रहार गरेको कारणले प्रकाश बोहोराको मृत्यु भएको हो भनी मौकामा बुझिएका नन्दकली बोहोरा, पुष्पराज बोहोरा, खिमा बोहोरा, रामबहादुर बोहोरा समेतका व्यक्तीहरुले अदालतमा उपस्थित भई मौकामा गरेको कागज ब्यहोरालाई समर्थन गरी बकपत्र गरेको देखिन्छ । त्यसैगरी मौकामा कागज गर्ने प्रतिवादी सेतीराम बोहोराको श्रीमति कलौटी बोहोरा समेतले अदालतमा उपस्थित भई प्रतिवादी सेतीराम बोहोराले बन्चरो प्रहार गरी प्रकाश बोहोरालाई कर्तव्य गरी मारेका हुन भनी मौकामा गरेको बयान कागजलाई समर्थन गरी बकपत्र गरी दिएको पाइन्छ ।

प्रतिवादी सेतीराम बोहोराले वर्ष १० को बालक प्रकाश बोहोरालाई बन्चरो प्रहार गरी मारेका हुन भन्ने किटानी जाहेरी, प्रतिवादीले मौकामा अनुसन्धान अधिकारी समक्ष गरेको बयानलाई समर्थन गर्दै कसूर अपराधमा साबित रही अदालतमा गरेको बयान, मिसिल संलग्न मृतक प्रकाश बोहोराको शव परीक्षण प्रतिवेदन, घटनास्थल तथा लाशजाँच प्रकृति मुचुल्का, एवं जाहेरवाला लगायत मौकामा बुझिएका व्यक्तीहरुले अदालतमा उपस्थित भई गरेको बकपत्र, वारदातमा प्रयोग भएको हतियार बन्चरो बरामद भएको बरामदी मुचुल्का र उक्त बन्चरो हेरी प्रतिवादीले अदालतमा गरिदिएको सनाखत समेतका मिसिल संलग्न कागज प्रमाणबाट प्रतिवादीले कसूर अपराधमा साबित भइ गरेको बयान समर्थन एवं पुष्टी हुन आएको देखिदा प्रकाश बोहोराको मृत्यु बन्चरो जस्तो घातक हतियार प्रहार गरी प्रतिवादी सेतीराम बोहोराको कर्तव्यबाट भएको देखिन आयो ।

प्रकाश बोहोराको मृत्यु प्रतिवादी सेतीराम बोहोराको कर्तव्यबाट भएको पुष्टी भएको सन्दर्भमा निजलाई के कस्तो सजाय हुने हो भन्ने तर्फ बिचार गर्दा निज प्रतिवादी उपर मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धी महलको १ नं को कसूर अपराधमा सोही महलको १३(१) नं बमोजिम सजाय हुन माग दावी लिएको देखिन्छ । मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धी महलको १ नं. ले कानून बमोजिम बाहेक कसैले कसैको ज्यान मार्न वा मार्नाको उद्योग गर्नु हुँदैन भन्ने व्यवस्था गरेको छ । त्यसै गरी ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं ले "धार भएको वा नभएको जोखमि हतियार गैह्रले हानी रोपी घोची ज्यान मारेमा जति जना भै हतियार

छाडेको छ उती जना ज्यान मारा ठहर्छ । सर्वश्व सहित जन्म कैदको सजाय गर्नु पर्दछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था गरेको छ ।

प्रतिवादी सेतीराम बोहोरा मौकामा अनुसन्धान अधिकारी र अदालतमा समेत कसूर अपराधमा साबित रहेको देखिन्छ । साविती आफैमा प्रमाण होइन तर सावितीलाइ पुष्टी गर्ने अन्य मालाकार प्रमाणहरुबाट समर्थित हुन आउदछ भने साविती वा इन्कारी भन्दा पनि अन्य प्रमाणहरुद्वारा नै फौजदारी मुद्दामा कसूरदार कायम गरिएको हुन्छ । यी प्रतिवादीले गरेको साविती बयानलाइ मिसिल संलग्न जाहेरवाला एवम घटनास्थल प्रकृति मुचुल्कामा कागज गर्ने कलौटी बोहोरा, नन्दकली बोहोरा, पुष्पराज बोहोरा, खिमा बोहोरा, रामबहादुर बोहोरा समेतका व्यक्तीहरुले अदालतमा उपस्थित भई गरेको बकपत्र, घटनास्थल एवम लास जाँच प्रकृति मुचुल्का, मृतक प्रकाश बोहोराको पोष्टमार्टम रिपोर्ट, वारदातमा प्रयोग भएको बरामद बन्चरो र सोलाइ हेरीदेखी प्रतिवादीले गरीदिएको सनाखत समेतका मिसिल संलग्न सबुद र प्रमाणबाट समर्थित र पुष्टी भइरहेको देखिदा प्रतिवादीको साविती बयान मुख्य प्रमाणको रुपमा देखिएको छ । प्रतिवादीले भाइले सबै सम्पत्ति भतिजाहरुलाई बनाइ दिन्छ कि भन्ने शंका राखि भाइले परिवार नियोजन गरेकाले भतिजाहरुलाई मारि दिए कसलाई सम्पत्ति बचाउदो रहेछ भन्ने सोचबाट अभिप्रेरित भई भाइ घरमा नभएको मौका पारी मध्ये रातको समयमा घरका सबै सदस्यहरु सुती निदाइ रहेको मौकामा बालकहरुसँगै सुतिरहेकी मृतककी आमालाई चुरोट माग्ने बाहाना गरी घरको भुइ तलामा बोलाइ आफू सुत्ने खाट मुनी लुकाइ राखेको घातक हतियार बन्चरो लिइ बच्चाहरु सुतिरहेको कोठामा गइ निर्मम तरीकाले बन्चरो प्रहार गरी आफ्नै भाइको छोरा प्रकाश बोहोराको हत्या गरेको अवस्था छ । प्रतिवादीले भाइहरु घरमा नभएको मौका पारी सँगै सुतिरहेको मृतककी आमालाइ चुरोट माग्ने निहुमा घरको भुइ तलामा बोलाइ बालकहरुलाई एकलै पारी लुकाइ राखेको घातक हतियार बन्चरो प्रयोग गरी पूर्व योजना बमोजिम सबै तारतम्य मिलाइ सुझबुझका साथ बालक प्रकाश बोहोरालाइ निर्मम तरिकाले हत्या गरेको देखिन्छ ।

प्रतिवादीले कसूर अपराध स्वीकार गरी अदालतमा बयान गर्दा प्रकाश बोहोरालाइ मार्नु पर्ने पूर्व रीसइवी नभएको र एकसालदेखि आफु कहिले राम्रो त कहिले बेहोस जस्तो हुने बिरामी भएको थिए । देवी देवताले होकि भन्ने जस्तो लागि मिति २०६४।८।६ मा श्रीमतिलाई पूजारी ल्याउन पठाएको थिए भनी आफु केही अस्वस्थ रहेको जिकिर लिएको देखिन्छ । तर प्रतिवादीले मानसिक अस्वस्थता सम्बन्धी आफ्नो जिकिर पुष्टी हुने कुनै सबुद प्रमाण पेश गर्न सकेको भने देखिदैन ।

मानसिक सन्तुलन ठीक रहेको अवस्थामा गरेको अपराधिक कार्यको लागि दण्ड सजायको १ नं. आकर्षित हुन सक्ने । कसूर वारदात स्थापित भएको अवस्थामा त्यस्तो वारदात हुँदाको समयमा मानसिक रूपले असन्तुलित भइ गरेको वा कामको प्रकृति र परिणाम थाहा नपाउने अवस्था थियो भन्ने कुराको प्रमाणित गर्ने भार सो दावी लिने पक्षमा रहन्छ । मानसिक अवस्था कहिले ठीक र कहिले बेठीक हुने अभियुक्तले मानसिक सन्तुलन ठीक भएको अवस्थामा कसूर गरेको रहेछ भने त्यस्ता अभियुक्तको हकमा दण्ड सजायको १ नं. आकर्षित हुन सक्दैन । कुनै कसूर अपराधमा संलग्न अभियुक्तले वारदात हुँदाको अवस्थामा मानसिक सन्तुलन ठीक नभएको कारणले अपराधिक कार्य गरेको हो भन्ने कुरा मिसिल संलग्न सबुद प्रमाणबाट शंका रहित रूपले पुष्टी नभएसम्म त्यस्ता अभियुक्तले दण्ड सजायको १ नं. बमोजिम सुविधा पाउन सक्ने अवस्था हुदैन ।

प्रतिवादीले आफ्नै भाइको छोरा भतिजा नाताका प्रकाश बोहोरोलाइ हत्या गरेको अवस्था छ । घटना वारदातमा यी प्रतिवादीको संलग्नता रहेको देखे र मौकामा अनुसन्धान अधिकारी एवम अदालतमा उपस्थित भइ वयान बकपत्र समेत गरिदिने प्रतिवादीका श्रीमती, छोरा लगायत घर परिवारका अन्य सदस्यहरूले प्रतिवादीले जिकिर लिए जस्तो निजको मानसिक अस्वस्थताका सम्बन्धमा केही उल्लेख गरेको देखिदैन । घटना वारदातको अवस्था र प्रतिवादीले वारदातका लागि गरेको तयारी र एउटालाइ खतम पारे अर्को भागेर बाच्यो भनी वारदात पश्चात भागी गएको समेतका प्रतिवादीका क्रियाकलापहरूबाट प्रतिवादीको मानसिक अवस्था असन्तुलित नभइ सम्पत्ती सम्बन्धी दुषित धारणाबाट प्रेरित भइ पूर्व योजना बमोजिम आफ्नै भाइको छोरा प्रकाश बोहोरोको हत्या गरेको देखिन्छ ।

यसरी प्रतिवादीले पूर्ण सुझबुझका साथ भाइले सम्पत्ती आफ्ना छोराका लागि मात्र लुकाउदछकी भन्ने मनमा शंका लिइ परिवार नियोजन गरिसकेको भाइका छोराहरूलाई मारि दिए कसका लागि सम्पत्ति बचाउदो रहेछ भन्ने सोचबाट अपराधिक मानसिकताको बिकास गरी भाइहरू घरमा नभएको मौका छोपी रातको समय पारी घरका अन्य सदस्यहरू निदाइ रहेको अवस्थामा नाबालक छोराहरूसँगै सुतेकी मृतककी आमालाई चुरोट माग्ने बाहानामा घरको तल्लो तलामा बोलाइ बालकहरूलाई मात्र एकलै पारी बाचन र बचाउन नसक्ने अवस्था सृजना गरी पूर्व योजना बमोजिम आफु सुत्ने गरेको खाटमुनी लुकाइ राखेको बन्चरो जस्तो घातक हतियार निर्मम तरिकाले प्रहार गरी नाबालक प्रकाश बोहोरोको हत्या गरेको अवस्था हुँदा प्रतिवादी सेती मुखिया भन्ने सेतीराम बोहोरालई सर्वश्व सहित जन्म कैद हुने ठहर्‍याएको सल्यान जिल्ला अदालतको फैसला सदर ठहर गरेको पुनरावेदन अदालत तुलसीपुरको फैसला अन्यथा देखिएन ।

तसर्थ माथि विभिन्न प्रकरणमा गरिएको विवेचना समेतबाट प्रतिवादी सेति मुखिया भन्ने सेतीराम बोहोराले सगोलमा रहेका आफ्नै भाइहरुले सम्पत्ती लुकाउदछन की भन्ने आशंकामा रातको समयमा सुतिरहेको अवस्थामा पूर्व योजना बमोजिम प्रकाश बोहोरासँगै सुतिरहेकी निजको आमालाइ चुरोट माग्ने बाहाना बनाइ घरको तल्लो तलामा बोलाइ आफु सुत्ने खाट मुनी लुकाइ राखेको बन्चरो जस्तो घातक हतियार सुतिरहेका बालकहरु माथि निर्मम तरिकाले प्रहार गरी प्रकाश बोहोरालाइ हत्या गरेको अवस्था हुँदा प्रतिवादी सेतीराम बोहोरालई मुलुकी ऐन, ज्यान सम्बन्धी महलको १३(१) नं. बमोजिम सर्वश्व सहित जन्म कैद हुने ठहर्‍याएको सल्यान जिल्ला अदालतको मिति २०६५।३।९ को फैसला सदर हुने ठहर्‍याएको पुनरावेदन अदालत तुलसीपुरको मिति २०६६।१।२० को फैसला मनासिब नै देखिँदा साधक सदर हुने ठहर्‍छ । फैसलाको जानकारी प्रतिवादीलाई दिनु । प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा म सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत:- भद्रकाली पोखरेल

कम्प्युटर गर्ने :- मन्जिता ढुंगाना

इति सम्बत् २०७१ साल भाद्र २० गते रोज ६ शुभम्..... ।